

Kolenso, M. *Strategiya kayzen dlya uspeshnykh organizatsionnykh peremen* [The strategy of kaizen for successful organizational changes]. Moscow: INFRA-M, 2002.

Khitsenko, V. Ye. *Samoorganizatsiya: elementy teorii i sotsialnyye prilozheniya* [Self-organization: elements of theory and social applications]. Moscow: KomKniga, 2005.

Mitsenko, N. H. *Intehrovani systemy pidpriemstv i orhanizatsii spozhyvchoi kooperatsii: teoretychni zasady ta perspektyvy rozvytku* [Integrated systems of enterprises and consumer co-operation organizations: theoretical foundations and prospects of development]. Lviv: Vyd-vo LKA, 2014.

Michurina, O. Yu. *Teoriya i praktika integratsionnykh protsessov v promyshlennosti* [Theory and practice of integration processes in industry]. Moscow: INFRA-M, 2012.

Osterwalder, A., and Pigneur, Y. *Business Model Generation*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2010.

Radayev, V. V. *Institutsionalnaya dinamika rynkov i formirovaniye novikh kontseptsiy kontrolya* [Institutional dynamics of markets and the formation of new control concepts]. Moscow: GU VShE, 2002.

Upravleniye korporativnymi izmeneniyami po kriteriyu ustoychivosti [Management of corporate changes by the criterion of sustainability]. Moscow: Omega-L, 2009.

Ustoychivoye ekonomicheskoye razvitiye v usloviyakh globalizatsii i ekonomiki znaniy: kontseptualnyye osnovy teorii i praktiki upravleniya [Sustainable economic development in the context of globalization and the knowledge economy: the conceptual foundations of management theory and practice]. Moscow: Ekonomika, 2007.

Vasilenko, V. A. *Kreativnoye upravleniye razvitiyem sotsialno-ekonomicheskikh sistem* [Creative management of the development of socio-economic systems]. Kyiv: OsvitaUkrainy, 2010.

Yanchuk, M. B. *Intehratsiia aviabudivnykh pidpriemstv Ukrainy v umovakh hlobalizatsiinykh vyklyktiv* [Integration of aircraft building enterprises of Ukraine in the context of globalization challenges]. Kyiv: Osvita Ukrainy, 2013.

Yatsun, L. M. *Upravlinnia pidpriemstvamy sfery kharchuvannya naselennia: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Management of enterprises in the field of nutrition of the population: theory, methodology, practice]. Kharkiv: KhDUKht, 2015.

Yeremeychuk, R. A. "Obosnovaniye strategii ustoychivogo razvitiya predpriyatiya" [Substantiation of sustainable enterprise development strategy]. *Ekonomika rozvytku*, no. 2 (2002): 56-60.

УДК 658.2-043.86:330.15

ФУНКЦІОНАЛЬНА СУТНІСТЬ РЕСУРСІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

© 2017 МИХАЙЛЮК М. О.

УДК 658.2-043.86:330.15

Михайлюк М. О. Функціональна сутність ресурсів розвитку підприємства

Метою статті є дослідження функціональної сутності ресурсів розвитку підприємства. Проаналізовано сутність категорії «ресурси» з точки зору різних авторів, запропоновано власне визначення. Окреслено основні види ресурсів: інтелектуальні, фінансові, матеріальні, інформаційні та природні. На основі аналізу наукової літератури адаптовано модель оцінювання ефективності компанії в процесі розвитку. Запропоновано визначення сутності поняття «ресурси розвитку підприємства», які є джерелом створення нового, унікального товару або послуги. Розроблено порівняльну матрицю функціональності «звичайних ресурсів» і «ресурсів розвитку підприємства». Визначено основні принципи, притаманні ресурсам розвитку компанії: індивідуальності; раціональності; економічності; якості; бережливості; екологічності.

Ключові слова: інтелектуальні ресурси, фінансові ресурси, матеріальні ресурси, ресурси розвитку підприємства.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 9.

Михайлюк Мирослава Олександрівна – аспірантка кафедри економіки підприємств, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: myroslava_mykhailiuk@ukr.net

УДК 658.2-043.86:330.15

Михайлюк М. А. Функціональная сущность ресурсов развития предприятия

Целью статьи является исследование функциональной сущности ресурсов развития предприятия. Проанализирована сущность категории «ресурсы» с точки зрения разных авторов, предложено собственное определение. Охарактеризованы основные виды ресурсов: интеллектуальные, финансовые, материальные, информационные и природные. На основе анализа научной литературы адаптирована модель оценки эффективности компании в процессе развития. Предложено определение сущности понятия «ресурсы развития предприятия», которые являются источником создания нового, уникального товара или услуги. Разработана сравнительная матрица функциональности «обычных ресурсов» и «ресурсов развития предприятия». Определены основные принципы, присущие ресурсам развития компании: индивидуальности; рациональности; экономичности; качества; бережливости; экологичности.

Ключевые слова: интеллектуальные ресурсы, финансовые ресурсы, материальные ресурсы, ресурсы развития предприятия.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Библ.:** 9.

Михайлюк Мирослава Александровна – аспирантка кафедры экономики предприятий, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03057, Украина)

E-mail: myroslava_mykhailiuk@ukr.net

UDC 658.2-043.86:330.15

Mykhailiuk M. O. The Functional Essence of the Enterprise's Development Resources

The article is aimed at studying the functional essence of the enterprise's development resources. Essence of the category of entity «resources» has been analyzed from the viewpoint of different authors, and an author's own definition has been suggested. The article characterizes the main types of resources: intellectual, financial, material, informational, and natural. Based on an analysis of scientific literature, the model for assessing the efficiency of a company in the process of development has been adapted. The definition of the essence of concept of «enterprise's development resources», which is the source of a new, unique product or service, has been proposed. A comparative matrix of functionality of «conventional resources» and «enterprise's development resources» has been developed. The basic principles inherent in the development resources of company have been defined as: identity; rationality; cost-effectiveness; quality; thriftiness; environmental friendliness.

Keywords: intellectual resources, financial resources, material resources, enterprise's development resources.

Fig.: 2. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 9.

Mykhailiuk Myroslava O. – Postgraduate Student, Department of Economics of Enterprises, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: myroslava_mykhailiuk@ukr.net

Трансформаційні процеси в економіці України вимагають всебічного аналізу господарського механізму управління, зокрема управління ефективністю використання ресурсів. Актуальність вивчення проблеми управління ресурсами пов'язана з динамічною економічною ситуацією та значним зростанням конкуренції між компаніями за ринки ресурсів і збуту готової продукції [1]. Отримання високих кінцевих результатів, економічне зростання та ефективність розвитку підприємства значною мірою визначається результативністю використання наявних ресурсів. Управління ресурсами як чинниками виробництва – одне з найважливіших завдань управління діяльністю будь-якої організації [4].

У сучасному динамічному світі комп'ютерних технологій лише ті компанії досягають успіху, які створюють унікальність, базуючись на загальновідомих фактах. Володіння підприємством інтелектуальними, фінансовими, матеріальними ресурсами в кращому випадку забезпечить суб'єкту господарювання функціонування на ринку, а не лідерську позицію.

Для завоювання або підтримання конкурентної переваги підприємство постає перед питанням пошуку «ресурсів розвитку».

Вагомий внесок у розробку теоретичних і прикладних досліджень щодо ресурсів зробили такі науковці: А. Сміт, Д. Рікардо, Т. Мальтус, Дж. С. Міль, Ж.-Б. Сей, К. Маркс, А. Маршалл, Дж. Б. Кларк. У сучасній літературі сутність категорії «ресурси» надано у словниках: «Економіка: Тлумачний словник. Англо-російський» Дж. Блека, «Логістика: Термінологічний словник» А. Н. Роднікова, «Економічний енциклопедичний словник» С. В. Мочерного, «Тлумачний словник економіста» С. М. Гончарова тощо. У працях «Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика» Н. Г. Слободяна [5] і «Ресурсно-процесний підхід до оцінювання продуктивності підприємства» О. В. Криворучкіної, Є. В. Васильцова [6] розглянуто підходи до оцінювання ефективності ресурсів. Також різні аспекти дослідження проблематики менеджменту ресурсів запропонував Є. В. Смірнов у дослідженні «Особливості оцінювання інтелектуальних ресурсів підприємства» [9].

У науковій літературі поняття ресурсів розвитку компанії висвітлено фрагментарно, в основному через призму категорій «ресурси» та «розвиток», тому метою статті є дослідження функціональної сутності ресурсів розвитку підприємства.

У науковій літературі представлено різні визначення категорії «ресурси» (табл. 1).

З огляду на вищесказане ми трактуємо «ресурси» як сукупність елементів, створених природними умовами або штучно людиною, що можуть бути використані з метою виробництва товарів, надання послуг або виконання робіт, необхідних для отримання економічної вигоди суб'єктом господарювання та задоволення потреб суспільства з максимально можливим раціональним та ощадливим використанням зазначених елементів і мінімально можливими екологічними наслідками для держави та населення.

Ефективне функціонування будь-якого суб'єкта господарювання неможливе без застосування комбінації ресурсів. Обґрунтуємо пріоритетність формування та ефективного використання ресурсів як передумови для розвитку компанії у вигляді моделі (рис. 1). Розподілимо діяльність підприємств на три складові: процесна (основні, допоміжні та обслуговуючі процеси), функціональна (операційна, фінансова, інвестиційна діяльності) та ресурсна (інтелектуальні, фінансові, матеріальні ресурси). Базою даної моделі пропонуємо розглядати піраміду пріоритетності ресурсів. Основою перевернутої піраміди є інтелектуальні ресурси, адже правильно підібрана команда персоналу компанії є запорукою успіху її подальшого функціонування. Невід'ємною частиною діяльності підприємства є фінансові ресурси. У науковій літературі вчені багато дискутують щодо пріоритетності інтелектуальних чи фінансових ресурсів. Ми вважаємо основою для функціонування компаній є персонал, тому що:

- ✦ люди генерують ідеї для створення підприємства та оптимізації його витрат у подальшій діяльності;
- ✦ інтелектуальні ресурси створюють додаткові фінансові ресурси;

Таблиця 1

Сутність категорії «ресурси»

Автор / Джерело	Сутність
Дж. Блек [2]	Ресурси – це все, що сприяє економічній діяльності: природні ресурси (наземні, копалини, підводні); людські ресурси, включаючи здібності та кваліфікацію; товари виробничого призначення або вироблені людиною засоби виробництва
А. Н. Родніков [3]	Ресурси – елементи економічної системи, що використовуються в процесі виробничого споживання, або фактори виробництва: праця (робітників, інженерів, організаторів виробництва), земля (запаси корисних копалин, лісу), капіталу (будівлі та споруди, технологічне обладнання, транспортні засоби). Також ресурси – це продукція та послуги невиробничого характеру, призначені для особистого споживання»
С. В. Мочерний [4]	Ресурси – основні елементи виробничого потенціалу, які має в розпорядженні система і які використовуються для досягнення конкретних цілей економічного розвитку
С. М. Гончарова [4]	Ресурси – це природні, сировинні, матеріальні, трудові, фінансові цінності, які можуть бути використані в разі потреби для створення продукції, надання послуг, одержання додаткової вартості

- ✦ незадоволеність та невмотивованість персоналу призводить до зниження ефективності діяльності, і, як наслідок, навіть при достатній наявності фінансових ресурсів, у довгостроковій перспективі організація може зазнати банкрутства.

Важливим видом ресурсу є матеріальний, адже без сировини, матеріалів, обладнання, устаткування робота підприємства є неможливою. Матеріальні ресурси займають верхівку перевернутої піраміди, адже їх закупівля та використання відбувається при комбінації інтелектуальних та фінансових ресурсів.

У процесі розвитку діяльності компанії необхідно ефективно застосовувати наявні ресурси, передумовою чого є їх правильний розподіл між основними, допоміжними та обслуговуючими процесами. У сучасному ринковому середовищі важливу роль потрібно надати інформаційним ресурсам та комунікації, адже більшість підприємств уже не може існувати без комп'ютерних технологій. Також у процесі свого функціонування суб'єкт господарювання здійснює операційну, фінансову та інвестиційну діяльність. Компанія може вести один з видів діяльності, залежно від специфіки роботи підприємства.

Розглянемо детальніше кожен із запропонованих у піраміді ресурс. До *матеріальних ресурсів* підприємства відносять власні (обладнання та інші матеріальні ресурси, внесені як статутний капітал чи придбанні за власні кошти підприємства) та залучені (обладнання, встановлене на підприємстві, як інвестиції у виробництво підприємства). Обладнання, орендоване тимчасово, придбане в лізинг чи куплене коштом цільового кредиту, є позиковими матеріальними ресурсами [5].

Фінансові ресурси характеризують здатність підприємства генерувати фінансовий потік у результаті ведення господарської діяльності та залучати кошти із зовнішніх джерел [7]. Важливим аспектом, що впливає на ефективність діяльності компанії, є джерела та способи залучення ресурсів виробництва [8]. Підприємство може використовувати власні, залучені або позикові ресурси. Власні ресурси існують у вигляді переважно статутного капіталу та нерозподіленого прибутку підприємства. Залучені ресурси – у вигляді коштів від реалізованих на первинному чи вторинному ринку акцій та інших цінних паперів підприємства. Позикові ресурси підприємства – переважно у вигляді кредитів банківських та інших фінансово-кредитних установ.

Як уже було зазначено вище, найбільш цінним з-поміж ресурсів є *інтелектуальні*, адже без наявності такого виду ресурсів не може функціонувати жодне підприємство, навіть максимально автоматизоване. Ресурси даного виду становлять базу знань і досвіду, тому в сучасних умовах саме вони створюють передумови для зростання ефективності всіх інших видів ресурсів [9].

Підсумовуючи вищезазначене, виділимо такі тенденції, притаманні ресурсам сучасних підприємств:

- 1) фокус уваги підприємств зміщується з матеріальних ресурсів на інтелектуальні, настає ера інформаційних технологій, загальної комп'ютеризації та штучного інтелекту;

- 2) ресурси стають усе більш обмеженими, тому виникає необхідність пошуку альтернативних джерел, причому важливим фактором є вплив на навколишнє середовища та життя людини;

- 3) однаковість та загальновідомість ресурсів обмежує конкурентні можливості існуючих компаній на ринку, а для суб'єктів господарської діяльності, що лише розпочинають своє функціонування, зайняття лідерських позицій є практично неможливим через установлені фірми-гіганти, тому виникає необхідність пошуку нових, унікальних ресурсів, що могли б забезпечити виробництво невідтворюваного або складно відтворюваного продукту.

Огляд вищезазначеного дав можливість зробити висновок, що ресурси підприємства – це можливості його розвитку.

У науковій літературі не існує єдиного визначення ресурсів розвитку підприємства, на основі різних підходів до сутності понять «ресурси» та «розвиток» ми трактуємо поняття «ресурси розвитку підприємства» як сукупність елементів, зумовлених природними умовами або штучно створених людиною, здатних бути унікально поєднаними та раціонально використаними для ефективного виробництва товарів і послуг з попередньо наданим їм невідтворюваним або складно відтворюваним функціональним арсеналом, необхідних для максимального задоволення потреб суспільства з мінімально можливою шкодою для нього та навколишнього середовища. Іншим визначенням «ресурсів розвитку підприємства» є трактування їх як комбінації всіх наявних у підприємства ресурсів – інтелектуальних, фінансових, матеріальних, інформаційних та природних, як уже залучених у процесі суспільного виробництва та соціального розвитку, так і тих ресурсів, які можуть бути реалізовані та використані в перспективі з метою створення конкурентного нового або покращення наявного продукту для процвітання економіки країни в цілому, підвищення рівня якості життя населення, формування нових технологій та результативної роботи підприємства.

Віднайти новий ресурс достатньо складно та практично неможливо. У світі існує п'ять видів ресурсів: інтелектуальні, фінансові, матеріальні, інформаційні та природні. Виходячи з цього, підприємство може скоріше комбінувати наявні ресурси для створення інноваційного продукту, ніж шукати нові.

Ми вважаємо «ресурси розвитку підприємства» – це джерело створення нового, унікального товару або послуги. Продукт ресурсів розвитку компанії – це використані наявні ресурси, підготовлені та раціонально поєднані інтелектуальними професіоналами з урахуванням динамічного зовнішнього середовища, а головне – попиту споживачів. Продукт ресурсів розвитку організації не є масовою копією інших компаній, або швидко копіюваним конкурентами, він підкреслює індивідуальність кожного споживача.

Основними ознаками, що притаманними продукту ресурсів розвитку компанії, є такі:

- ✦ широке коло невідтворюваної або важко копіюваної функціональності;

- ✦ динамічність стосовно вимог зовнішнього середовища та гнучкість стосовно потреб споживачів;
- ✦ автоматизованість стандартних процесів при використанні ресурсів, не потребуючих або мінімально потребуючих втручання людини;
- ✦ заміна одного багатофункціонального продукту декількома іншими;
- ✦ безперечна репутація компанії з використання ресурсів під час виробництва продукції або надання послуг, утилізація відходів, відсутність негативного впливу на здоров'я кожного споживача окремо та суспільства в цілому;
- ✦ використання ресурсів не лише для виробництва унікального продукту, а і неповторюваних доповнюючих продуктів компанії.

Виходячи з вищесказаного основною характеристикою ресурсу розвитку підприємства є його індивідуальність. Під час виробництва товарів і послуг неможливо сприймати ресурси розвитку суб'єкта господарювання як стандартний машинний механізм, спрямований на отримання доходу. Основною метою застосування даних видів ресурсів є не тільки прибуток у довгостроковій перспективі, отримання конкурентних позицій на ринку, а й завоювання прихильності споживачів до компанії та формування своєї «моди» на продукцію підприємства.

Як уже було зазначено вище, за основними видами ресурси розвитку зазначаються незмінними, але вони набувають нових функцій та значень у компанії, що наведено на *рис. 2*.

Деталізуємо *рис. 2* за кожним ресурсом.

1.1. Перш за все, інтелектуальними ресурсами розвитку є «ідеальна команда професіоналів». Персонал підприємства є не просто висококваліфікованим у теоретичних знаннях, а й креативним у своїй діяльності, багатофункціональним (поєднуючи в одній людині, наприклад, економічні, юридичні та лінгвістичні знання) та водночас індивідуальним з інноваційним розумовим потенціалом, що дозволяє постійно створювати щось нове або вдосконалювати існуюче. Наявність такої «ідеальної команди спеціалістів» спонукає залучити співробітника-професіонала від конкурента до своєї компанії, але всі працівники достатньо високо мотивовані матеріальною та нематеріальною оплатою праці та задоволені своєю роботою, що є випереджувальною дією для звільнення з підприємства.

1.2. На чолі організації «ідеальної команди спеціалістів» стоїть не звичайний керівник відділу, що лише контролює діє персоналу, а лідер-інноватор, який не тільки підштовхує робітників до розвитку нових ідей стосовно оптимального співвідношення людських професійних можливостей та виробництва нової або покращення наявної продукції чи послуг, а й сам створює такі ідеї.

1.3. Діяльність відділу управління інтелектуальними ресурсами розвитку підприємства спрямована не лише на документальне ведення працівників, а й на розвиток персоналу шляхом виявлення осередку незадово-

лення працівників та пошуку напрямів його усунення; організація курсів, форумів, круглих столів тощо для набуття робітниками нових знань та досвіду.

1.4. Формування керівними інтелектуальними ресурсами розвитку оплати праці у вигляді гідної заробітної плати, а також нематеріальної її частини – у вигляді організації дозвілля робітників. Додаткове матеріальне стимулювання за нові ідеї, прибуткові проекти тощо.

1.5. Одним із важливих інтелектуальних ресурсів розвитку суб'єкта господарювання є менеджер-професіонал, що займається пошуком і підбором «потрібних», кваліфікованих кадрів на ринку праці. При цьому відсутні родинні зв'язки між спеціалістами, або вони достатньо рідкісні при умові відповідності всім майбутнім обов'язкам спеціаліста.

2.1. Метою функціонування будь-якої комерційної організації є отримання прибутку, але в реальності не кожне підприємство його отримує. Фінансові ресурси розвитку компанії сприймаються як засіб для створення додаткових фінансових ресурсів після вилучення всіх витрат. Цьому передують детальний процес планування та прогнозування, під час якого визначається прибутковий сенс подальшої діяльності. Прибутковий сенс є фактично деталізацією майбутнього та визначення подальшої стратегії функціонування підприємства.

2.2. Часто компанії витрачають свої вільні фінанси на потреби, що не є першочерговими. Фінансові ресурси розвитку підприємства передбачають ранжування витрат на потреби та економне використання фінансів. Пріоритетність у використанні вільних коштів надається розвитку продукції та персоналу, адже зростання продажу товарів і послуг дозволить накопичити більше фінансів у перспективі.

2.3. Безпосередньо після отримання доходу суб'єкт господарювання розподіляє кошти на витрати за заробітною платою, розрахунками по комунальних платежах, кредитах, податках тощо. Зазвичай чистий прибуток, що залишається, йде на виробництво продукції для наступного періоду. Фінансові ресурси розвитку компанії передбачають не машинне виробництво продукції, а вкладення коштів у її розвиток. Тобто на дослідження ринку попиту, пошуку та залучення нових клієнтів, просування товарів і послуг, а також їх удосконалення залежно від потреб споживачів тощо.

2.5. У світі існує три загальновідомі джерела фінансових ресурсів: власні, залучені, кредитні. При виборі фінансових ресурсів розвитку підприємства керуються принципом «економічності та найменших витрат». Даний принцип передбачає залучення таких джерел коштів, що забезпечують найменші витрати при їх поверненні власнику коштів. Особливо цей принцип стосується кредитних ресурсів. Для фінансових ресурсів розвитку компанії під час отримання кредиту є характерним розпорошування ризиків, тобто краще отримати декілька кредитів у різних установах з різностроковими періодами витрат і повернень, з урахуванням розміру відсотків за кредити та штрафів за невчасне їх повернення тощо.

3.1. Суб'єкт господарювання використовує матеріальні ресурси для виробництва товарів і надання послуг. Матеріальні ресурси розвитку компанії використовую-

1. Інтелектуальні		2. Фінансові		3. Матеріальні	
Звичайні ресурси	Ресурси розвитку	Звичайні ресурси	Ресурси розвитку	Звичайні ресурси	Ресурси розвитку
1.1. Виконуючий обов'язки персонал компанії	1.1. Ідеальна команда професіоналів	2.1. Кошти для виробництва продукції	2.1. Кошти для створення коштів	3.1. Ресурси для виробництва продукції	3.1. Ресурси для виробництва нового або покращеного продукту
1.2. Керівник відділу/керівник компанії	1.2. Лідер-інноватор	2.2. Використання фінансів на потреби компанії	2.2. Раціональне використання фінансів	3.2. Стандартне машинне обладнання та устаткування	3.2. Ера комп'ютеризації та технологізації
1.3. Документальне ведення працівників та оплата праці	1.3. Розвиток персоналу	2.3. Дохід на розрахунок по витратах та виробництво продукції	2.3. Дохід на розрахунок по витратах та виробництво продукції та розвиток компанії	3.3. Знос основних фондів і заміна тих, що знаходяться в критичному стані	3.3. Вчасна модернізація або заміна при необхідності
1.4. Заробітна плата	1.4. Матеріальна та нематеріальна складові оплати праці	2.4. Паперові фінанси	2.4. Нематеріальні фінанси	3.4. Незмінні матеріальні ресурси	3.4. Матеріальні аналоги
1.5. Родинні зв'язки при оформленні нового співробітника	1.5. Пошук та підбір персоналу	2.5. Використання власних або залучених джерел фінансових ресурсів	2.5. Пошук найоптимальніших джерел ресурсів та розпорошування ризиків	3.5. Мінімальна ціна – низька якість, максимальна ціна – висока якість	3.5. Співвідношення ціна/якість

Рис. 2. Порівняльна матриця функціональності «звичайних ресурсів» і «ресурсів розвитку підприємства»

Джерело: авторська розробка.

ються для створення нового або покращення наявного продукту. Продукт, який користується попитом у споживачів, є результатом ефективного поєднання сировини, матеріалів на обладнання й устаткування.

3.2. Багато підприємств (особливо державних) користуються усталеним обладнанням та устаткуванням, але в сучасному світі постійно створюються та оновлюються засоби та предмети праці, що значно полегшують виробничі процеси в компанії. Матеріальні ресурси розвитку організації передбачають використання сучасних комп'ютерних технологій, скорочення тривалості виробництва продукції шляхом використання нового обладнання, а також автоматизації процесів.

3.3. Традиційно оновлення або модернізація основних фондів на українських підприємствах відбувається лише у випадку критичного стану. Матеріальні ресурси розвитку підприємства передбачають принцип «бережливого ставлення», сутність якого полягає в періодичному огляді основних фондів, визначенні рівня їх зношення, вчасній модернізації або заміні на більш нові за необхідності.

3.4. Часто суб'єкти господарювання працюють по задалегідь визначеній схемі та не планують її змінювати. Організації виготовляють товари або надають послуги і не планують розширюватися, страхуючи себе від можливих ризиків. Компанії, що застосовують матеріальні ресурси розвитку, окрім звичайного виробництва продукції, діють двома шляхами:

- ✦ виробляють додаткові товари та комплектуючі з наявних ресурсів;

- ✦ замінюють наявні матеріальні ресурси, що не поступаються якістю (а можливо, навіть кращі) на більш дешевші, що дозволяє зменшити собівартість продукту.

3.5. Серед споживачів існує усталене твердження «мінімальна ціна – низька якість, максимальна ціна – висока якість». При купівлі матеріальних ресурсів компанія виступає в ролі клієнта. Від якості матеріальних ресурсів буде залежати майбутня якість товарів і послуг. При виборі матеріальних ресурсів розвитку підприємство повинно керуватися принципом «максимум якості за мінімум ціни», при цьому організація обирає надійного постачальника з найменшими фінансовими витратами.

Виходячи з вищезазначеного для ресурсів розвитку підприємства характерні такі принципи:

- ✦ індивідуальності;
- ✦ раціональності;
- ✦ економічності;
- ✦ якості;
- ✦ бережливості;
- ✦ екологічності.

ВИСНОВКИ

Для завоювання або підтримання конкурентної переваги підприємство постає перед питанням пошуку «ресурсів розвитку». Отримання високих кінцевих результатів, економічне зростання та ефективність розвитку підприємства значною мірою визначається результативністю використання наявних ресурсів. *Ресурси* – це сукупність елементів, створених природними умовами

або штучно людиною, що можуть бути використані з метою виробництва товарів, надання послуг або виконання робіт, необхідних для отримання економічної вигоди суб'єктом господарювання та задоволення потреб суспільства з максимально можливим раціональним та ощадливим використанням зазначених елементів і мінімально можливими екологічними наслідками для держави та населення.

Ресурси розвитку підприємства – сукупність елементів, зумовлених природними умовами або штучно створених людиною, здатних бути унікально поєднаними та раціонально використаними для ефективного виробництва товарів і послуг з попередньо наданим їм невідтворюваним або складно відтворюваним функціональним арсеналом, необхідних для максимального задоволення потреб суспільства з мінімально можливою шкодою для нього та навколишнього середовища. «Ресурси розвитку підприємства» є відмінними від «звичайних» ресурсів у компанії, для порівняння їх функціональності запропоновано порівняльну матрицю. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Гладир Т. С.** Ресурси підприємства: теоретичні аспекти. *Ефективна економіка*. 2014. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3044>
- 2.** Экономика: англо-русский толковый словарь/под ред. Дж. Блэк. М.: Весь Мир, 2000. 840 с.
- 3.** Логистика: терминологический словарь/под ред. А. Н. Родникова. 2-е изд., испр. и доп. М.: ИНФРА-М, 2000. 352 с.
- 4. Гросул В. А.** Ресурси підприємства: теоретичне осмислення сутності. *Бізнес Інформ*. 2013. № 7. С. 236–242.
- 5. Слободян Н. Г.** Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика. *Економічний аналіз: зб. наук. пр.* 2014. Том 18. № 2. С. 239–245.
- 6. Криворучкіна О. В., Васильцов Є. В.** Ресурсно-процесний підхід до оцінювання продуктивності підприємства. *Стратегія економічного розвитку України*. 2013. № 32. С. 217–224.
- 7. Приступа Л. А.** Складові оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємств зв'язку: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Одеса, 2009. 152 с.
- 8. Ляшенко И. А.** Динамический ресурсно-ориентированный подход к повышению экономической эффективности деятельности промышленных предприятий. *Экономика и предпринимательство*. 2013. № 9. С. 499–501.
- 9. Смірнов Є. В.** Особливості оцінювання інтелектуальних ресурсів підприємства // *Економіка підприємства: теорія та практика: зб. матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 12 жовтня 2012 р.)*. Київ: КНЕУ, 2012. С. 199–201.

Науковий керівник – Швиданенко Г. О., кандидат економічних наук, професор, завідувачка кафедри економіки підприємств ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

REFERENCES

- Ekonomika: anglo-russkiy tolkovyy slovar* [Economics: English-Russian explanatory dictionary]. Moscow: Ves Mir, 2000.
- Hladyr, T. S. "Resursy pidpriemstva: teoretychni aspekty" [Enterprise Resources: Theoretical Aspects]. *Efektivna ekonomika*. 2014. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3044>
- Hrosul, V. A. "Resursy pidpriemstva: teoretychne osmyslenia sutnosti" [Enterprise Resources: Theoretical Understanding of Essence]. *Biznes Inform*, no. 7 (2013): 236-242.

Kryvoruchkina, O. V., and Vasylytsov, Ye. V. "Resursno-protsesnyi pidkhid do otsiniuvannya produktyvnosti pidpriemstva" [Resource-process approach to evaluating enterprise performance]. *Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy*, no. 32 (2013): 217-224.

Logistika: terminologicheskii slovar [Logistics: terminological dictionary]. Moscow: INFRA-M, 2000.

Lyashenko, I. A. "Dinamicheskii resursno-orientirovannyi pokhod k povysheniyu ekonomicheskoy effektivnosti deyatel'nosti promyshlennykh predpriyatiy" [Dynamic resource-oriented approach to increasing the economic efficiency of industrial enterprises]. *Ekonomika i predprinimatel'stvo*, no. 9 (2013): 499-501.

Prystupa, L. A. "Skладovi otsinky efektyvnosti upravlinnia finansovymy resursamy pidpriemstv zviazku" [Components of estimation of the efficiency of management of financial resources of communication enterprises]: *dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04*, 2009.

Slobodian, N. H. "Analiz i prohnouzuvannya finansovoi stiiokosti pidpriemstva v suchasnykh umovakh: metodolohiia i praktyka" [Analysis and forecasting of financial stability of the enterprise in modern conditions: methodology and practice]. *Ekonomichniy analiz*. Vol. 18, no. 2 (2014): 239-245.

Smirnov, Ye. V. "Osoblyvosti otsiniuvannya intelektualnykh resursiv pidpriemstva" [Features of evaluation of intellectual resources of the enterprise]. In *Ekonomika pidpriemstva: teoriia ta praktyka*. Kyiv: KNEU, 2012. 199-201.